

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

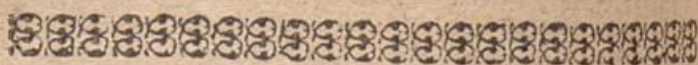
Coloniæ Agrippinæ, 1652

Opvscvlvm II. De officio Confessarii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

gulos pro Christiana charitate, debitoque erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi à Deo collatis, Episcopis, & Parochis qui tenuioribus præsunt Ecclesiis, largè subuenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur. Vbi quod dicitur, prædictos non esse absoluendos, donec restituant, intelligi debet, modo restituere possint.

Observandum 3. non tantum eos peccare, qui decimas siue ex toto, siue ex parte non soluunt, sed etiam illos qui partem deteriorem mala fide tribuunt. Nam quamuis meliorem dare non teneantur, æquitas tamen exigit ut saltem mediocrem pendant. Unde secus facientes tenentur ad restitutionem, nisi bona fide excusentur.

OPUSCULVM II.

DE OFFICIO
CONFESSARII.

VM in præcedenti opusculo de Officio pœnitentiæ latè actum sit ratio doctrinæ postulare videtur, ut de officio ipsius Confessarii hoc loco accuratè tractemus. Totum autem hoc officium ad tria Capita reuocabimus, in quorum 1. agetur de prærequiritis in confessario antequam audiat confessiones. In 2. de reuocatis quando actu confessiones audit In 3. de reuocatis postquam confessiones excepit.

CAPVT I.

DE PRÆERE QVISITIS IN CONFES-
sario, antequam audiat confessiones.

ARTICVLVS I.

De ordine requisito ad confessiones excipien-
das.

VT quis sit legitimus minister sacramenti pœni-
tentia, tria requiruntur. In primis ordo sacerdo-
talis, adeo vt nullus qui non sit sacerdos, possit ab-
soluere sacramentaliter à peccatis, siue ex delegatio-
ne, siue ob quamcunque necessitatem, vt patet ex
Concil. Trident. sess. 14. cap. 6. & Can. 10.

Vbi nota 1. sacerdotes in sua ordinatione accipere
duplicem potestatem, alteram in Christi corpus na-
turale, quod sumpsit ex Virgine, vt scilicet illud
ponant in altari, per transubstantiationem panis in
ipsum, Deoque offerant in sacrificium, pro peccatis
generis humani. Alteram in corpus Christi mysti-
cum, quod est Ecclesia; vt nimirum fideles à pecca-
tis absoluere, Deoque reconciliare possint.

Nota 2. Priorem potestatem tribui sacerdoti, quā-
do Episcopus ei tradens calicem & patenam, cum
vino & pane, dicit, *Accipe potestatem offerendi sacrifi-
cium,* &c. Posteriolem verò postea, quando Episco-
pus imponens ei manus dicit, *Accipe Spiritum Sau-
ctum, quorum remiseras peccata.* &c. Vnde si ordinatus
priorem tantam, acciperet potestatem, posset qui-
dem validè conficere corpus & sanguinem Christi,
sub speciebus panis & vini, non tamen posset absol-
uere à peccatis, in sacramento pœnitentiæ.

Nota 3. potestatem remittendi peccata in sacra-
mento pœnitentiæ significari nomine clauium. Si-
cut enim per clauem aperitur ianua, & patet aditus

in domum; ita per potestatem illam tollitur peccatum, & aperitur ianua regni cœlorum. Porro sicut iudex in foro externo potest examinare reum, & sententiam in eum ferre; ita sacerdos in foro pœnitentiæ habet potestatem examinandi pœnitentem de peccatis mortalibus quæ patrauit, quantumvis secreta, vel interna sint, & cognito illius statu, sententiam in eum ferendi, vel eum absoluendo à peccatis & pœnitentiam proportionatam imponendo, vel absolutionem ei denegando, si ad illam non sit rectè dispositus. Et quidem prior illa potestas examinandi, dicitur clavis scientiæ, posterior verò sententiam ferendi, dicitur clavis potestatis seu iurisdictionis.

Ex hac autem doctrina inferitur, neminem in mortis periculo constitutum, teneri peccata sua confiteri non sacerdoti, si desit sacerdos a quo absolui possit. Poterit tamen licitè in eo statu positus, peccatum aliquod declarare Laico prudenti, & pio, si probabiliter sperat se illius monitis ad veram contritionem excitandum. Verùm hoc raro consulendum quia vix caret periculo.

ARTICVLVS II.

De iurisdictione necessaria ad audiendas confessiones.

REQVIRITVR secundò in ministro huius sacramenti, iurisdictione in eum quem absoluerè intendit. Ita vt absolutio non valeat, si detur à sacerdote non habente iurisdictionem in foro interno, & si pœnitens ad eum bona fide accedat. Hoc probatur ex Concilio Trid. sess. 14. cap. 7. his verbis. *Quoniam igitur natura & ratio in dicit illud exposcit, vt sententia in subditos duntaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hac confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam sacerdos*

in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem.

Ex quo discursu patet 1. eos grauiter errare qui putant ordinem sacerdotalem sufficere, vt quis valide absoluat peccatis mortalibus, in sacramento pœnitentiæ. Cum enim Sacerdos absoluens se habeat vt iudex, sententiam proferens in subditum, & nemo præcisè ex vi ordinis sacerdotalis subditos habeat, hinc manifestum est, ad valorem absolutionis non sufficere in ministro ordinem sacerdotalem, sed præterea requiri vt habeat iurisdictionem vel ordinariam, vel delegatam in eum quem absoluit. Ad eum modum quo in foro sæculari, nemo potest iudicium exercere, nisi in sibi subditum.

Quare illud est discrimen inter hoc, & reliqua sacramenta, quòd etsi alia non possint licitè administrari, nisi ab habente iurisdictionem, validè tamen sine illa administrantur; at sacramentum pœnitentiæ nec licitè, nec validè administratur à nō habente iurisdictionem. Vnde non est repetenda ordinatio, vel confirmatio facta ab Episcopo extraneo, seu qui non habet iurisdictionem in ordinatum, vel confirmatum; est tamen iteranda confessio peccatorum mortalium, facta sacerdoti non habenti iurisdictionem in pœnitentem.

Patet 2. duplicem esse iurisdictionem in hoc foro, nempe ordinariam, & delegatam, & alterutram ad valorem absolutionis sufficere. Ordinaria dicitur, quæ competit alicui ratione officii quo fungitur, quomodo summus Pontifex habet iurisdictionem ordinariam in omnes fideles, Episcopus in omnes suos Diœcesanos, & Parochus in eos qui in ipsius Parochia commorantur. Iurisdictio verò delegata ea dicitur, quæ tribuitur alicui ab habente ordinariam. Vnde summus Pontifex potest sacerdotem delegare ad confessiones audiendas in toto orbe: Episcopus in sua Diœcesi, & Parochus in sua Parochia. Cum eo tamen discrimine, quòd Papa potest alicui

con-

concedere facultatem audiendi fidelium confessiones, etiam inuitis Episcopis, & Parochis, & Episcopus inuitis Parochis; At non potest Parochus vice versa, dare potestatem sacerdoti audiendi confessiones suorum Parochianorum, inuito Episcopo, nec Episcopus, inuito Pontifice.

Quæres, an delegatus ad audiendas confessiones, possit alium subdelegare ad id muneris obeundum. Respondeo cum distinctione; nam duobus modis potest alicui delegari iurisdictio, *primò* ita ut immediate delegetur tantum certa & determinata iurisdictio, vel iurisdictionis executio, v. c. ad excipiendas Parochianorum confessiones: qua ratione Curati interdum in magnis solemnitatibus sacerdotes aduocant, ut ab iis in administratione poenitentia, & Eucharistia iuuentur. *Secundò*, ita ut ei immediate demandetur officium vicarii, annexam habens iurisdictionem ad sacramenta administranda, qua ratione Parochi delegant iurisdictionem iis, quos suos vicarios constituunt.

Dico igitur, eum cui demandatur nudum ministerium audiendi confessiones, non posse alterum subdelegare ad confessiones audiendas, cum hoc in illo non comprehendatur. Eum verò cui committitur ipsum officium Vicarii, posse potestatem confessiones audiendi alteri subdelegare. Quia cum ille vices gerat ordinarii, congruum est ut tali potestate non careat. Quia tamen non gerit officium tanquam proprium, hinc fit ut non possit totam iurisdictionem quam habet in alterum, transferre, sed partem duntaxat.

Addunt aliqui, delegatum ad vniuersitatem causarum v. c. ad audiendas omnes confessiones, posse subdelegare: Verum hoc generatim dici non potest, cum Religiosi, quibus ex privilegio licet audire omnium confessiones; non possint id munus siue ex toto, siue ex parte alteri sacerdoti subdelegare. Quare ut intelligas an delegatus possit subdelegare, videndum

dum est an sit delegatus ad nudum ministerium, an vero ipsum officium ipsi commissum sit: nam si priori modo delegatus sit, negandum est facultatem subdelegandi ei competere, & si ad vniuersitatem causarum delegatus sit; secus si posteriori, vt explicatum est.

ARTICVLVS III.

Quibus modis delegetur iurisdictio.

RESPONDEO I. Iurisditionem delegari ex iure communi, qua ratione potest simplex sacerdos quouis tempore absoluere à peccatis venialibus, & à mortalibus aliàs confessis, & directe remissis. Sacerdos tamen non toleratus extra articulum mortis tali iurisditione priuatur, ita vt à dictis peccatis validè absoluere nequeat. Ex quo sufficienter colligitur, eiusmodi potestatem non ei concedi ex iure diuino, sed ex concessione Ecclesiæ; quia aliàs ea validè priuari non posset.

Potest etiam simplex sacerdos, seu aliàs iurisditionem non habens, etsi excommunicatus, & non toleratus, quemuis validè absoluere in articulo mortis, à quibuslibet peccatis, & censuris, saltem si alius habens iurisditionem, vel ordinariam, vel delegatam, desit. Quod autem dicimus de mortis articulo, extendi à plerisque solet ad probabile mortis periculum, vt dum quis bellum aggreditur, vel periculosam nauigationem suscipit: quia hæc in iure pro eodem sumi solent.

Dico, saltem si alius desit, nam si adsit proprius sacerdos, aut alius confessarius approbatus, multi putant moribundum non posse validè absolui à sacerdote non approbato. Quia quòd tali sacerdoti detur tunc iurisdictio, solum fit ratione necessitatis ipsius moribundi, quæ præsentè sacerdote proprio, vel delegato nulla est. Et hæc sententia in tanto discrimi-

ne

ne omnino consulenda, & sequenda videtur. Alii tamen existimant, facultatem absoluedi in mortis articulo, vel periculo, competere simplici sacerdoti, etiam in presentia proprii confessarii. Si quidem Concil. Trid. sess. 4. cap. 7. absolute docet, nullam esse reservationem in articulo mortis, atque adeo omnes sacerdotes posse tunc absolvere quoslibet penitentes à quibusvis peccatis, & censuris.

Ex qua sententia à fortiori intelligitur. 1. posse simplicem sacerdotem constitutum in articulo mortis absolvere, si antequam proprius sacerdos superueniat, illius confessionem audire coepit. 2. si moriens aliquod peccatum mortale inculpabiliter pratermisit, in confessione quam fecit simplici sacerdoti accepta absolutione, talis peccati recorderetur, proponatque istud confiteri, interimque superueniat proprius confessarius, eum adhuc posse eidem simplici sacerdoti eiusmodi peccatum, à quo ante fuerat indirecte abolutus, noua confessione detegere. 3. si ex parte ipsius penitentis, confessio facta simplici sacerdoti fuit inualida, eum posse etiam adueniente proprio confessario, talem defectum eidem sacerdoti declarare, nouamque eorundem peccatorum confessionem apud illum instituire. Quia valde durum est, quod quis eadem peccata duobus sacerdotibus declarare teneatur.

Respondeo 2. Jurisdictionem posse delegari per confessionem directam, vel indirectam. Priori modo delegatur, quando ordinarius alicui sacerdoti concedit facultatem audiendi confessiones suorum subditorum. Posteriori vero, quando ordinarius tribuit facultatem suo subdito eligendi sibi confessarium, vel tali sacerdoti confitendi.

Nota 1. Etsi generalis facultas alicui data eligendi sibi confessarium, se extendat ad peccata mortalia, à quibus eam concedens absolvere potest, non tamen ad easus, si quos ipse sibi reservauit. Quia iuxta vulgarem regulam iuris in 6. in generali confessione

cessione non veniunt ea, quæ non esset quis verisimiliter concessurus, si specialiter rogaretur.

Nota 2. quamvis aliqui putent sufficere, facultatē eligendi confessarium esse petitam, etsi non obtentam; oppositum tamē longē probabilius esse, & omnino in praxi tenendum: maximē si superior aperte declaravit, se nolle eiusmodi facultatem concedere. Imò si nihil respondit, non debet cēseri facultas concessa, nisi quibusdam signis de præsente illius voluntate meritò præsumat. Multo minus sufficit de futuro illius consensu præsumere, vt ex postea dicendis intelligetur.

Nota 3. facultatem prædictam non debere extendi ultra voluntatem concedentis. Vnde si datur tantum ad vnam confessionem, vel ad plures pro determinato tempore, non est vlteriùs extendenda. Si autem datur indefinitè, ea valet ad plures actus, & ad eligendos plures confessarios, modo hunc, modo illum.

Nota 4. habentem facultatem eligendi confessarium, non posse eligere quemcunque sacerdotem, sed tantum aliquem ex approbatis ab Episcopo. Quòd si datur facultas eligendi approbatum ab ordinario, potest eligi sacerdos alterius Diœcesis, qui à suo ordinario approbatus sit. Si tamen in confessione præscribatur, vt eligatur approbatus ab ordinario ipsius pœnitentis, huic limitationi standum est.

Nota 5. facultatem eligendi confessarium non expirare morte concedentis, quando simpliciter concessa est: secus quando datur cum limitatione, eam vsque ad mortem concedentis restringente, qualis est illa, *quam diu nobis placuerit*, & similes. Si tamen conceditur cum hac clausula, *donec reuocauero* ea non finitur morte concedentis, nisi ipse antequam moreretur, eam reuocauerit.

Respondet 3. iurisdictionem non delegari per rati-
habitionem de futuro. Quod enim confessionem
apud

apud simplicem sacerdotem factam Pastor approbet, id nullo modo sufficit, vt simplex sacerdos haberet iurisdictionem, quando confessionem actu audiuit. Quare cum confessio facta apud sacerdotem carentem iurisdictione, inualida sit, ea quæ fit simplici sacerdoti nullius est valoris, & repeti debet; etsi proprius sacerdos eam approbet, & ratam habeat, postquam facta est.

Quo loco aduerte 1. vt carens iurisdictione aliquem validè absoluat, non satis esse quòd superior interiùs consentiat in id quod agit, sed omnino requiri vt consensum internum aliquo signo externo sufficienter declaret. Quia non valet concessio, nisi accepte ur; nec acceptari potest, nisi exterius pateat.

Aduerte 2. Quòd Pastor videns taceat, seu non contradicat, id non esse indicium sufficiens consensus interni. Potest enim tacere, vel quia putat sacerdotem aliunde habere iurisdictionem, vel quia non audet contradicere, & si interiùs non consentiat. Quare accedere debent alia indicia, vt taciturnitas rationem veræ concessionis habeat.

Respondeo 4. consuetudinem in scis, vel reclamantibus superioribus introductam, nunquam dare iurisdictionem; eam verò quæ superioribus scientibus, & non contradicentibus obseruatur, iurisdictionem conferre, non quæ dem ratione sui, sed ratione taciti consensus superiorum, qui prudenter presumi potest, quando non contradicunt, cum facile reclamare possint.

Vnde in locis vbi consuetudo iam diu recepta est, vt sacerdotes saculares eligant sibi in confessarios quos voluerint, siue saculares, siue regulares, si possunt sine scrupulo tali facultate vti. Modo electi ab ipsis habeant Parochiale beneficium, vel ab Episcopo approbati sint, vt patet ex Concil. Trid. sess. 23. cap. 5.

Religiosi tamen qui habent licentiam sibi eligendi

gendi confessarium, vt in itinere contingit, possunt nunc eligere sacerdotem siue saecularem, siue regularem ab Episcopo non approbatum, sicut poterant ante tempora Concilii Trid. Quia Concilium hac in re, non mutauit ius antiquum, iuxta quod licebat Regularibus confiteri sacerdoti non approbato.

Torrò summus Pontifex habet ex iure diuino, potestatem sibi eligendi confessarium. At Episcopi, alique superiores, minoresque praelati exempti, ea facultate potiuntur ex iure Ecclesiastico, Cardinales verò eadem gaudent ex consuetudine, ex qua etiam habent iurisdictionem ordinariam in suos domesticos, qui proinde ex eorum consensu licitè cuilibet sacerdoti, ad confessiones audiendas approbato, confiteri possunt.

Quæret hic aliquis, an liceat confessiones audire cum iurisdictione dubia. Respondeo per distinctionem, nam quando dubium est propriè dictum, ita vt intellectus inter vtramque partem veluti suspensus maneat, sic dubitans non potest licite conferre absolutionem. Quia cum iurdictio sit plane necessaria ad valorem huius sacramenti, eo modo absoluens non magis ex se facit sacramentum validum, quàm nullum, quod sane inordinatum est, & sacrilegum.

Si verò dubium sit improprium, adeo vt sacerdos probabiliter quidem iudicet, se sufficienti iurisdictione præditum esse, cum formidine tamen oppositi, hoc modo dubitans potest licitè sacramentum pœnitentiæ administrare. Quia agens ex ratione probabili, prudenter operatur, & dubium illius magis est speculatiuum, quàm practicum; quod proinde honestatem operationis impedire nequit, ex dictis de conscientia dubia.

Nota 1. eum qui verè dubitat an habeat iurisdictionem, posse pœnitentem absoluerè in casu necessitatis, vt si non possit citra scandalum, vel infamiam communionem ommittere, nec adsit sacerdos habens iurisdictionem certam, à quo absolui possit. Verùm

ad

ad cauendum sacrilegium, debet sacerdos dubius conferre absolutionem sub conditione, & monere pœnitentem vt iterum eadem peccata alteri sacerdoti, iurisdictionem certam habenti confiteatur. Debet etiam curare, vt pœnitens aliquod peccatum veniale cum aliis confiteatur; quia cum quilibet sacerdos habeat certam iurisdictionem in peccatum veniale, eo ablato cetera indirectè remittentur.

Nota 2. plerosque Authores, qui quoad iam dicta de dubia iurisdictione nobiscum sentiunt, aliunde absolute asserere in dubio, an casus aliquis sit reseruatus, præsumi posse non esse reseruatum, & posse absolui tanquam non reseruatum. Quia cum reseruatio sit odiosa, ea strictè interpretanda est; ita vt non censeatur casus aliquis reseruatus, nisi certò constet esse reseruatum. Quæ doctrina non satis coherere videtur cum antedictis, eo quòd dubitare an casus aliquis sit reseruatus, perinde est ac dubitare de iurisdictione, circa tale peccatum. Quare si in priori dubio potest absolute dari absolutio, potest & in posteriori, contra iam dicta.

ARTICVLVS IV.

De vsu iurisdictionis non impedito per censuras.

REQVIRITVR 3. in confessario ad valorem absolutionis, vt vsus iurisdictionis in eo non sit impeditus; quia non habere vsus liberum, & expeditum iurisdictionis, id moraliter loquendo perinde est ac iurisdictione carere: quemadmodum non posse gladium è vagina educere, id in morali æstimatione perinde est ac gladio carere. Cæterum vsus iurisdictionis potest tribus modis impediiri. Primò per censuras Ecclesiasticas. Secundò per casuum reseruationem. Tertiò defectu approbationis, de quibus sigillatim breuiter tractandum est.

Circa

Circa primum modum *nota 1.* vsu[m] iurisdictionis iam non impediri per censuras Ecclesiasticas, nisi quis nominatim & publicè sit excommunicatus, aliæque censura innodatus, aut censuram incurrerit ob percussione[m] clerici adeo notoriam, vt nulla tergiversatione celari possit, vel iuris suffragio vero, aut apparente excusari.

Vnde quamuis confessarius alia de causa, quam ob notoriam percussione[m] clerici, sit excommunicatus, aut suspensus, aut interdictus, tibi que confiter eum esse censura innodatum, valet tua confessio apud illum facta, quamdiu per sententiam iudicis nominatim, & publicè non declaratur censura ligatus.

Nec sufficit ad confessionem inuvalidandam, quod ille nominatim, & publicè denunciatus sit hæreticus; esto eo ipso quis cognoscatur excommunicatus, quo cognoscitur esse hæreticus; sed requiritur vt iudex nominatim declaret, eum incurrisse excommunicationem.

Quòd si excommunicatio publicè lata est in multos sacerdotes, ita vt vnus tantum distinctè, & expresso illius nomine, alii generatim & confusè declarati sint excommunicati, vt eum Episcopus excommunicat Titium, & fautores eius; tunc & si eos omnes cognoscas, in quos excommunicatio lata est, nullum ex eis teneris vitare, præter nominatim excommunicatum, adeoque absolutio ab aliis tibi collata valida est.

Si tamen Confessarius non toleratus, exponitur in loco vbi censura illius ignoratur, valent confessiones ipsi factæ ob errorem communem, & titulum coloratum. Verùm qui sciret eum non esse toleratum, peccaret mortaliter per se loquendo, si ad eum sine necessitate, confitendi causa accederet, adeoque irrita esset illius confessio.

Nota 2. in articulo mortis licitum esse accipere Baptismi, & pœnitentiæ Sacramenta à ministro non tolerato, si alius non adsit, neque ea communicatio

vergat

vergat in damnum alicuius, aut graue scandalum generet. Idem probabiliter dicunt aliqui de viatico, ob magnam interdum illius necessitatem. Imò quando moriens nullum aliud Sacramentum sumere potest præter extremam vnctionem, existimo fas illi esse hanc sumere à ministro non tolerato. Quia fieri potest vt per hoc Sacramentum saluetur, alioqui damnandus, si nimirum sit tantùm attritus.

Loquor de articulo mortis, nam extra talem necessitatem, non licet vllum Sacramentum sumere à ministro non tolerato, si tamē minister excommunicatus est toleratus, licitè possum ab eo Sacramenta petere non modo in articulo mortis, sed etiam aliis quando instat præceptum sumendi aliquod Sacramentum. Imò & extra tempus præcepti, si velim ex speciali deuotione confiteri, vel Eucharistiam sumere. Idque siue minister sit meus Parochus siue non; siue sit paratus Sacramentum conferre, siue non. Quia Ecclesia indulget omnibus, vt inculpate possint communicare in diuinis cum ministris toleratis.

Nota 3. excommunicatum grauitè peccare, & fieri irregularem, si se ipse non requisitus, ingerat administrationi Sacramentorum, non tamen si tantùm ad petitionem meam ea administret. Verùm et si requisitus, tenetur se excusare, si per alium mihi satisfacere potest. Quòd si alius non suppetit, debet dare operam vt absoluat à censura, antequam mihi Sacramentum administret; & si absolutionem obtinere nequit, debet saltem ad contritionem se excitare,

ARTICVLVS V.

*De vsu iurisdictionis non impedito per casuum
reseruationem.*

CIRCA secundum modum quo iurisdictionis vsus impeditur, seu potius limitatur, nempe per casuum
reser-

reseruationem, notanda sunt quæ sequuntur.

In primis dubium non est, quin sit in Ecclesia potestas reseruandi peccata, vt patet ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 7 & Can. 11. vnde sequitur Sacerdotem, qui sine legitima authoritate; à peccatis suo superiori reseruatis absolueret, inualidè absolueret, & sacrilegium committeret, defectu iurisdictionis in eiusmodi peccata.

Secundò summus Pontifex potest sibi peccata reseruare in toto orbe, & defacto multa reseruare, de quibus infra in opusculo de censuris. Quamuis autem possit sibi casus reseruare, vel cum censura, vel sine censura, ordinariè tamen nullum sibi reseruare, qui adiunctam censuram non habeat. Potest etiam similiter Episcopus sibi casus reseruare in sua Diocesi, idque aut cum censura, aut sine censura. Quoniam autem, & quomodo reseruentur, constat ex speciali cuiusque loci consuetudine, quæ hac in re à confessoribus diligenter consulenda est, quoad loca in quibus ad confessiones audiendas sunt expositi.

Tertiò quando summus Pontifex, vel Episcopus sibi reseruare aliquod peccatum, adiuncta censura, tunc non modo censura manet reseruata, sed etiam peccatum propter quod imponitur. Quo fit vt bona fide confitens aliquod eiusmodi peccatum, Sacerdoti non habenti facultatem absoluedi à reseruatis, ab eo non absoluetur, nisi indirectè, adeoque teneatur illud confiteri habenti iurisdictionem in reseruata. Verùm quando reseruatio tollitur respectu vnus, ea consequenter censetur auferri respectu alterius, adeoque Sacerdos habens potestatem absoluedi à censura, potest absolueret à peccato, cui adiuncta est, & vice versa. Si tamen Episcopus daret alicui facultatem absoluedi à censuris sibi reseruatis, posset quidem ille eo ipso absolueret à peccatis reseruatis, quibus tales censuræ adiunctæ sunt; at non ab aliis peccatis reseruatis, quæ censuram annexam non habent.

E

Quartò

Quartò possunt referuari peccata mortalia merè interna, ea tamen referuari non solent. Vnde falsum est quod dicunt aliqui, hæresim purè mentalem referuatam esse summo Pontifici; adeoque potest quilibet Sacerdos approbatus ab ea absoluere. Peccata verò venialia non possunt ita referuari, vt teneatur quis ea confiteri; possunt tamen aliter cadere sub referuationem, ita nimirum vt qui voluerit eorum absolutionem obtinere in Sacramento pœnitentiæ, teneatur pro ea obtinenda adire superiorem referuantem, vel aliam cui commissa sit facultas absoluendi ab eiusmodi peccatis.

Quintò potest directè ab soluere à referuatis, tum qui referuauit, tum illius superior in hoc foro, qualis est Pontifex respectu Episcoporum omnium, non autem Archiepiscopus respectu suffraganei Episcopi, nisi in casu visitationis, vel appellationis; tum ille cui ab habente ordinariam potestatem, delegata est speciatim facultas absoluendi à referuatis. Dico speciatim, nam generalis facultas audiendi confessiones, vel absoluendi à peccatis, non sufficit vt quis à casibus referuatis absoluere possit, nisi ex circumstantiis aliud probabiliter colligatur. Quia vt patet ex regulis iuris, in 6 in generali concessione non veniunt ea, quæ non esset quis verisimiliter concessurus, si special. interrogaretur.

Sextò in confessione omnium peccatorum referuatorum, facta habenti potestatem ordinariam ab iis absoluendi, tollitur referuatio, etsi confitens ob propriam indispositionem, ab iis coram Deo non absoluatur. Quia ille censetur satisfecisse fini referuationis, se præsentando superiori, vnde ab iis peccatis postea absolui potest à quocunque Sacerdote approbato. Dubitatur autem, an idem habeat locum in confessione facta habenti tantum iurisdictionem delegatam in referuata; quia etsi superior possit tollere referuationem extra Sacramentum, delegatus tamen non videtur eam posse auferre, nisi per ab-

solutio-

solutionem verè Sacramentalem, qualis non est ea de qua agimus. Verùm cùm delegatus gerat hic vices ordinarij, & alioqui finis reservationis in confessione, etiam apud ipsum facta, seruetur, probabilius videtur per eiusmodi confessionem, et si effectu carentem reservationem tolli.

Septimò ex multorum sententia, qui confitetur peccata sua habenti iurisdictionem, siue ordinariam, siue delegatam in reseruata, per talem confessionem id obtinet, vt si aliqua peccata reseruata inculpabiliter prætermittat, tollatur eorum reseruatio, adeoque possit ab iis absolui à quocunque Sacerdote approbato. Quod nonnulli limitant, modo pœnitens velit omnino exonerare conscientiam suam, & consequenter absolui etiam à reseruatis, si forrè eorum aliquo obstrictus est, & confessarius similiter expresse intendat eum ab eiusmodi peccatis absoluerè. Vnde dicunt, resolutionem allatam non habere locum in confessionibus ordinariis, in quibus nulla cogitatio casuum reseruatorum contingit. Alij tamen hanc limitationem reiciunt, eo quòd confessiones ordinariæ fiunt animo obtinendi absolutionem à peccatis confessis, & aliis si quæ forrè per obliuionem omittuntur: & vicissim confessarius vult pœnitentem absoluerè, iuxta illius intentionem, & quantum ipse validè, & licite potest; esto neuter expresse de peccatis reseruatis cogitet. Quare aiunt, quòd sicut in casu obliuionis inculpabilis, tollitur excommunicatio, per verba illa generalia, quæ absolutioni peccatorũ vulgò præmittuntur, *absoluo te ab omni vinculo excommunicationis, in quantum possum, & indiges*; ita tollitur reseruatio peccatorum oblitorum, per formam illam generalem, *Ego te absoluo à peccatis tuis*. Quia pœnitens quantum in se est, satisfacit fini reservationis se præsentando superiori, cum intentione vel explicita, vel implicita declarandi peccatum reseruatum, si illius recordaretur: Et superior vicissim intendit illũ à quibusuis

bus suis peccatis mortalibus, etiam inculpabiliter omissis, liberum dimittere. Quare hoc videtur sufficere ut tollatur reseruatio casuum obliuorum, à quibus proinde quilibet Sacerdos approbatus poterit alius poenitentem absoluerè, cum in memoriam illius uenerint. Verum etsi hac doctrina probabilis sit, quia est multorum, consulerem tamen prædicto poenitenti, ut si quando casus obliu recordetur, illum confiteatur Sacerdoti habenti iurisdictionem, vel ordinariam, vel delegatam in reseruata.

Octauò quilibet Sacerdos potest in articulo, seu probabili periculo mortis, quemlibet directè absoluerè à quibuslibet peccatis, & censuris. Qui tamen in eo casu aliquem uult absoluerè ab excommunicatione reseruata, prius debet ab eo iuramentum exigere, quòd si conualuerit, se præsentabit superiori reseruanti, vel alteri à quo extratiale periculum poterat absolui, Et absolutus non modo peccat mortaliter, nisi promissis stet, sed etiam in excommunicationem de nouo incidit. Verum qui tantum à peccatis reseruatis, in articulo mortis, à Sacerdote aliàs carente iurisdictione in illa, fuit absolutus, non tenetur postea etsi conualescat, se sistere superiori reseruanti, vel alteri delegato ad confessiones casuum reseruatorum audiendas.

Nonò iter agentes iudicantur iuxta leges loci in quo versantur, unde possunt absolui à casibus in eorum Diocesi reseruatis, si ibi reseruati non sunt. Contrà uerò si confitentur peccatum eo loco reseruatum, non possunt absolui nisi ab habente potestatem in reseruata, etsi tale peccatum in eorum Diocesi reseruatum non sit.

Decimò qui ex causa rationabili non uult adire superiorem, ut ab eo à casu reseruato absoluat, potest interponere confessarium, qui licentiam petat absoluendi quemdam suum poenitentem, ab aliquo casu reseruato; & superior tenetur tunc per se loquendo, talem facultatem concedere. Debet autem confessarius

secularius adeo cautè prædictam licentiam petere, ut superior ne quidem casum ob quem petitur, coniecere valeat, saltem si sit periculum inde coniciendi personam quæ peccauit. Dixi per se loquendo, nam si superior aduertat, occasione dictæ licentiæ sæpius concessæ disciplinam notabiliter laxari, dubium non est quin eam interdum possit, imò debeat denegare.

ARTICVLVS VI.

De vsu iurisdictionis non impedito, defectu approbationis.

CIRCA tertium modum impediendi vsum iurisdictionis, qui in defectu approbationis consistit, obseruanda sunt verba illa Concilij Trid. sess. 23. cap. 17. *Quamuis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluedi potestatem accipiant, decernit tamen sancta Synodus nullum etiam Regularem, posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examinationem si illis videtur esse necessarium, aut alias idoneus indicetur, et approbationem qua gratis detur, obtineat, privilegiis, et consuetudine quatenus, etiam immemorabilibus, non obstantibus.* Ad quorum verborum illustrationem, notanda sunt quæ sequuntur.

Eo ipso quòd alicui datur beneficium Parochiale, ille censetur sufficienter approbatus, ad confessiones suorum subditorum audiendas. Quod intellige, quamdiu retinet tale beneficium, nam si illud dimittat, requiritur approbatio, ex communi sententia. Verùm simplex Sacerdos siue Secularis, siue Regularis, eget approbatione Episcopi, ut licitè, & validè confessiones Secularium, etiam Sacerdotum, excipere possit. Vnde in locis vbi receptum est Concilium Trid. non potest Parochus aliquem simplicem

Sacerdotem, ab Episcopo non approbatum, deputare ad confessiones audiendas in sua Parochia.

Potest tamen Sacerdos non approbatus, audire confessiones Regularium, Vnde superior Monasterij potest exponere Sacerdotem Secularem, ab Episcopo non approbatum, ad excipiendas confessiones suorum inferiorum, si id aliunde non sit prohibitum. Et similiter potest Prouincialis, committere regulari ab Episcopo non approbato, facultatem audiendi confessiones Monialium, ipsius iurisdictioni subditatum.

Vt Episcopus possit approbare confessarios, requiritur iurisdictionio. Vnde qui non habet populum, etsi consecratus sit, & qui, etsi electus, nondum à summo Pontifice confirmatus est, approbare nequit. Nomine autem Episcopi, quoad approbationem confessariorum, venit capitulum, sede vacante, veniunt etiam Abbates qui super aliquem populum, cum iurisdictione Episcopali constituti sunt. Non tamen potest Archiepiscopus dare Sacerdoti facultatem audiendi confessiones in Dioccesibus suorum suffraganeorum Vnde absolutiones virtutis talis facultatis datae, sunt nullae, etsi communis error adfit.

Approbatio ad confessiones audiendas necessaria, danda est ab ordinario confessarii. Quò fit vt Regulares approbari debeant ab Episcopo, in cuius Diocesi habitant. Nec sufficit approbatio petita, si actu obtemperata non sit Id tamen non impedit quin Sacerdos, à suo ordinario non approbatus, transiens per alienam Diocesim, possit approbari ab illius Episcopo, ad audiendas confessiones suorum subditorum, quamdiu ibi moratur.

Imò vt possit Episcopus alieno Sacerdoti, qui à suo ordinario approbatus non est, confiteri, sufficere videtur quòd talis Sacerdos fiat quodammodo illius subditus, vel ratione alicuius officii Ecclesiastici, quod in illius Diocesi exercere teneatur, vel quia intendit

tendit ibi aliquam diu commorari, & multò magis si domicilium suum transferat ad illius Episcopatum. Secus si nullo ex his modis fiat illi subditus. Quare non potest Episcopus transiens per alienam Diocesim, confiteri Sacerdoti loci, qui ibi approbatus non sit.

Non potest Episcopus, sine iusta causa, approbationem petenti denegare, nec semel concessam reuocare. Si tamen iniuste eam denegat, aut renocat, à confessionibus audiendis abstinendum est, eo quod Concilium Tridentinum loco citato approbatione ad hoc absolute exigit. Verum si approbatio alicui legitime concessa, non nisi occulte reuocetur. poterit approbatus valide, etsi non licite, confessiones audire; adeoque cognito errore, non erit necesse confessiones apud illum factas, repetere.

Dico, legitime concessa nam si quis absque legitima approbatione, confessarii munus primo exercuisset, error communis non sufficeret, ad validandas absolutiones ab eo datas. Et similiter qui officium Parochi sine legitima auctoritate usurpat, inualide absoluit à peccatis mortalibus, etsi ex errore populi legitimus Pastor existimetur, nisi aliunde sit approbatus ad confessiones audiendas. Si tamen habet titulum coloratum, valent absolutiones ab eo collatae, esto à parte rei verus Parochus non sit, ut si beneficium Parochiale ei inualide collatum sit, ob occultum aliquod impedimentum.

Ex probabili maiorum sententia, absolute approbatus a suo Ordinario, censetur approbatus pro omnibus Ecclesiis ita ut transiens per alienam Diocesim, possit à Parocho deputari ad confessiones audiendas sine noua approbatione. Quemadmodum habens in vno loco beneficium Parochiale, potest ubique sine noua approbatione, confessiones audire, ut multorum locorum praxis ostendit. Quia tamen agitur de conditione ad valorem Sacramenti necessaria, consultius est sententiam oppositam sequi, maxime

mè in Gallia, vbi prior non videtur esse in vsu. Verùm id non impedit, quin approbatus in vna Diœcesi, possit illius Diœcesis subditum extra illam, sine noua approbatione, Sacramentaliter absoluerè; sicut potest Parochus suum Parochianum, in aliena Parochia.

Habens duo domicilia, in quorum singulis medijs anni parte habitat, potest Parocho alterutrus domicilijs confiteri. Conuenientius tamen est, vt pro tempore quo in vno domicilio habitat, adeat Parochus illius loci, pro susceptione Sacramentorum: habentes verò alicubi domicilium & alibi quasi domicilium, seu habitationem satis diuturnam, licet non fixam, vt scolares, litigantes, &c. à Parocho loci in quo pro tempore habitant, Sacramenta sumere debent. At vagi qui nullum habent domicilium, adeoque nec proprium Parochum, possunt, ex multis, cuiuslibet Sacerdoti approbato confiteri. Verùm cur non potius dicatur, eiu modi homines habere pro proprio Parocho, illum qui præst Parochia: in qua pro tempore versantur, & debere ab illo Sacramenta recipere? Hoc sanè rationi, vt & praxi longè congruentius videtur.

Ex sententia communi, & in praxi secuta, qui confitetur in Paschate religioso, ab Episcopo loci approbato ad audiendas confessiones, satisfacit præcepto Ecclesiæ de confessione annua, adeoque non tenetur eadem peccata confiteri proprio Parocho, siue alteri ab illo deputato. Nec potest sine errore sustineri, confessiones secularium factas apud Regulares, ab Ordinario approbatos, inualidas, vel illicitas esse. Verùm, vt non semel monui, debent Regulares ad confessiones audiendas admissi, cautè, & modestè viuis priuilegijs, ne quæd pro charitate fouenda, & amplificanda institutum est, in charitatis perniciem, & interitum vergat.

ARTICVLVS VII.

De quibusdam aliis in confessario praequisi-
tis.

PRÆTER hætenus dicta, requiruntur in confes-
sario scientia, & bonitas, de quibus pauca obser-
uasse sufficiet. Et quidem requiritur scientia, quæ
cognoscat quid tam ex parte ipsius, quàm ex parte
pœnitentis, necessarium est ad valorem absolutio-
nis. Vnde tenetur scire formam huius Sacramenti; &
proximam illius materiam, quæ est confessio doloro-
sa, integra, habensque alias conditiones, in præce-
denti opusculo memoratas. Item an peccatum sit
mortale, an tantum veniale; quænam sint peccatorum
species, & circumstantiæ, siue mutantur speciem, siue
notabiliter aggrauantes; quænam sint peccata reser-
uata à quibus absolueri nequit: quænam adiunctam
censuram, quænam obligationem restituendi habe-
ant, aliaque eiusmodi. Non tamen est necesse, vt cõ-
fessarius ea omnia distinctè percipiat, & in promptu
habeat, sed communiora, & quoad reliqua, sciat du-
bitare, adeoque viros peritiores, aut libros consule-
re. Contra quàm faciunt plerique confessarij, quæ
magno suo damno, & animarum periculo, sine vlla
disquisitione, quidquid in confessione occurrit,
quantumuis intricatum, & difficile, ex tempore re-
soluant, nullumque vnquam pœnitentem sine abso-
lutione dimittunt.

Ex quo colliget, grauiter peccare superiores expo-
nentes subditos, qui carent scientia requisita ad cõ-
fessiones debite audiendas; itemque inferiores quæ
tale ministerium sine scientia necessaria exequun-
tur. Potest tamen inferior à peccato excusari, si mu-
tus illud ex obedientia suscipiat, credens in dubio,
superiori indicanti cum ad hoc satis esse idoneum.

Dico, in dubio, nam si inferior propriæ ignorantia conscientis, certò sciat se dignè tale munus obire non posse, superiori præcipienti obtemperare non debet. *Collige 2.* grauitè peccare Parochos, qui ouium suarum curam committunt vicariis rerum prædictatum ignaris; præsertim si eos aliis peritioribus præferunt, quia minori stipendio contenti sunt.

Authores tamen aduertunt, Sacerdotem ignarum confessiones audientem excusari posse, tum ob grauem necessitatem poenitentis, tum quando poenitens illius ignorantiam supplere potest, tum si non audiat nisi personas spirituales, quæ tantum venialiter vt plurimum peccare solent; tum si duntaxat expositus sit ad audiendos rudes & illiteratos homines, in villis aut pagis commorantes, qui non nisi incertas, satisque notas peccatorum species plerumque impingunt.

Quod spectat ad bonitatem, seu probitatem confessarij, quæ in statu gratiæ consistit, ea quidem non est necessaria ad valorem huius Sacramenti, requiritur tamen ad legitimam illius administrationem, ita vt confessarius absoluens in statu peccati mortalis, peccet mortaliter, idque toties quoties. Vnde Sacerdos qui versatur in peccato mortali, antequam se accingat ad confessiones audiendas, debet clicere actum contritionis, aut si tantum sit attritus, Sacramentaliter confiteri.

(*)

CAPVT II.

DE REQUISITIS IN CONFESSARIO,
quando actu confessiones audit.

ARTICVLVS I.

*Nota da Confessario circa confessionem, & dolorem
pœnitentis.*

IN Sacramento pœnitentiæ quatuor con-
siderari debent, nempe confessio, dolor
internus, satisfactio, & absolutio: circa
quæ omnia, & singula Confessarius non
nulla obseruanda habet.

Circa *primum* notandum est, Confessarium curare
debere vt pœnitens integrè confiteatur omnia pec-
cata mortalia quæ patrauit, non tantùm quoad spe-
ciem, sed etiam quoad numerum. Quare quando
probabiliter credit pœnitentem ex negligentia, ali-
quid necessarium ad integritatem confessionis o-
mittere, tenetur eum interrogare circa id quod præ-
termittitur existimatur, illumque non præmissa eius-
modi interrogatione absoluens, peccat mortaliter.

Verùm si ex circumstantiis personæ, aut modi quo
fit confessio, verisimile est pœnitentem nihil graue
omittere, confessarius non tenetur eum interrogare.
Quando autem probabiliter credit se ad hoc teneri,
non debet esse nimis scrupulosus in exquirendis
peccatis pœnitentis, sed ea tantùm interrogare de-
bet, quæ probabiliter putat ab eo, spectata illius con-
ditione, patrata esse. Præsertim verò cautè procedere
debet in expendendis peccatis castitati aduersanti-
bus, ne curiosis interrogationibus tentationis, aut
scandali materiam subministret; aut ne simplices
doceat, quæ circa periculolam hanc materiam vili-
ter ignorant, Quan-

Quando confessarius nouit ex alterius relatione, pœnitentem peccatum aliquod perpetrasse, ipse tamen interrogatus negat se illud commisisse; nō propterea debet illi absolutionem negare. Quod si confessarius ipse vidit peccatum aliquod mortale à pœnitente committi, quod ille postea reticeret in confessione, tunc si probabiliter iudicare potest, eum alteri confessum esse, debet illum absolueret. Secus, si constet nemini confessum.

Circa *secundum* notandum est, confessarium debere pœnitenti absolutionem negare, quando constat eum non esse legitimè dispositum; sufficienter autem disposito teneri absolutionem confectre, siue sit ordinarius, siue delegatus. Cæterum pœnitens debet esse ritè dispositus, tum respectu temporis præteriti, ita vt graui obligationi satisfecerit; tum respectu præsentis, ita vt verè doleat de peccatis commissis; tum respectu futuri, ita vt firmiter proponat peccata, eorumque occasiones deinceps cauere. Vt autem hæc doctrina illustrior euadat, quædam dubia breuiter hic enodanda sunt.

ARTICVLVS II.

De occasionibus peccatorum.

DVBIVM est i. quomodo se gerere debeat confessarius erga pœnitentem, qui versatur in proxima occasione peccandi. Ad quod responderi potest, supposita duplici distinctione: Nam in primis alia est occasio peccandi remota, alia proxima; remota dicitur, quidquid potest esse causa peccati, vel raro ad illud inducit; qua ratione omnes ferè res mundi dicuntur occasio peccati: proxima verò vocatur illa, qua ad peccatum sæpe pœnitentem inducere solet. Rursus occasio proxima vel est voluntaria, vel non; dicitur voluntaria, si sine graui incommodo dimitti possit; non voluntaria verò, quando dimitti nequit

nequit sine graui damno in vita, in fama, vel in bonis fortuna.

Itaque communis sententia docet 1. eum absoluendum esse, qui versatur in occasione peccandi remota, et si eam dimittere nolit, modo habeat firmum propositum amplius non peccandi. Vnde aliqui colligunt, absolutionem ei denegandam non esse, qui domi retinet ancillam, cum qua ter, aut quater in anno peccat, modo statuatur amplius non peccare. Quia ille non censetur esse in occasione proxima peccati. Imò aliqui hanc indulgentiam extendunt ad eos, qui semel aut bis per mensem cum ancilla peccare solent.

Docet 2. cum absoluendum esse, qui manet in occasione peccandi proxima, si dolorem de præteritis peccatis habeat, firmumque propositum non peccandi in posterum, & simul iustam causam non deturandi talem occasionem. Vnde colligunt aliqui, concubinarium absoluendum esse, si non potest eicere concubinam sine graui scandalo, vel infamia, modo de peccatis præteritis verè doleat, & alia in posterum cum Dei auxilio vitare proponat. Item absolui posse foeminam, quæ domi virum excipit, cum quo sæpe peccat, si non potest honestè eum inde eicere, aut causam aliquam habet eum retinendi.

Docet 3. ei denegandam esse absolutionem, qui nõ vult tollere occasionem proximam, planeque voluntariam peccati, seu qua sine villo graui damno, vel periculo priuari potest. Ille enim cum sponte, & sine vlla rationabili causa, velit versari in proximo peccandi periculo, censetur habere affectum ad peccatum, ad eoque non est capax absolutionis.

In hac tamen extensione sententiæ, nonnulla, vt verum fatear, mihi displicent, et si propositiones ipsæ secundum se veræ videantur. Nam in primis in materia luxuriæ, occasio quæ initio videtur tantum remota, paulatim fit proxima, vt experientia fre-

quentissimè ostendit. Id est, saepe euenit vt qui vno anno tantùm semel, aut bis cum aliqua fœmina peccauerunt, sequenti anno longe pluries cum eadem peccent, si sub eodem tecto maneant. Quare existimo non faciliè dandam absolutionem retinendi ancillam, cum qua aliquoties peccauit. Quia vix credi potest, vò. untariè, ac sine graui causa persistentem in tali occasione, habere firmum propositum non amplius peccandi, quale requiritur ad valorem Sacramenti. Quod maximè habet locum, quando confessarius aduertit, pœnitentem post plures absolutiones, saepe in idem peccatum labi. Vnde à fortiori intelligitur, non esse absoluendum patrem familias, qui semel, aut bis in mense ancilla abutitur, nisi eam quam primum eiiciat: præsertim quia talis occasio respectu illius magis est proxima, quam remota.

Deinde illud mihi parum probabile videtur, quòd propter lucellum aliquod temporale, liceat semper manere in proxima occasione peccandi. Quod enim dicunt aliqui, sic expositum non velle occasionem peccandi, nec peccatum eam consequens, sed commodum suum, non satisfacit, quia quidquid sit de speculatione, certè in praxi, qui ob lucrum aliquod temporale non magni momenti, manet in proxima occasione peccandi, magis vt plurimum talem occasionem diligit, quàm commodum ex ea ortum. Maximè si supersit alia via lucrandi, sine tanto animæ discrimine, vt frequenter contingit. Ex quo fit vt ille absoluendus non sit, qui ob adeo leuem causam, manet in proxima occasione peccandi. Et multo minus si, ne inurbanus videatur, eiusmodi occasionem nolit dimittere,

Imò si confessarius, postquam alia omnia media tentauit, ad continendum pœnitentem in officio, videt eum æquè frequenter labi in peccatū mortale, ob proximam occasionem in qua versatur, debet, vt ego quidem existimo, ei absolutionem negare, donec eiusmodi occasionem, etiam cum graui damno

sent.

temporali, dimiserit. Quid enim prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, animæ autem suæ detrimentum patiatur? Qua tamen in re magna opus est prudentia.

ARTICVLVS III.

In quo alia duo dubia expenduntur.

DVBIVM est 2. quid faciet confessarius, sciens pœnitentem versari ignoranter in statu de se malo. Respondeo cum distinctione, nam si pœnitens ex ignorantia culpabili, in tali statu versatur, confessarius debet eum monere, vt quam primum ab eo recedat. Quia cum culpabiliter in eo maneat, absolui nequit, nisi saltem firmiter proponat illum deserere.

Si autem pœnitens, ob ignorantiam inuincibilem à peccato excusatur, manens in eo statu, adhuc distinctione opus est. Nam vel confessarius probabiliter sperat monitionem suam profuturam, vel non, si sperat, tenetur eum monere, antequam absolutionem ei impendat: si verò id non sperat, debet illum in bona fide relinquere, & absolvere. Quia præceptum correctionis fraternæ in ea circumstantia non obligat, & aliunde sufficit quòd confessio sit formaliter integra.

Vnde intelliget confessarius, quomodo se gerere debeat erga coniugatos, qui inuincibiliter ignorantes impedimentum dirimens quo afficiuntur, debitum bona fide mutuo petunt, ac reddunt. Si enim probabiliter iudicat, nullitatem matrimonij non posse sine graui periculo ijs detegi, dissimulare debet. Et consequenter, si quis eorum nolit alteri ex odio debitum reddere, confessarius debet illi negare absolutionem: quia supposita illa ignorantia inuincibili, contra propriam conscientiam peccat in re graui.

Tenetur tamen confessarius pœnitenti veritatem aperire,

aperire, et si nullus inde speretur fructus, tum quando illius ignorantia vergit in damnum commune, ut si esset publica fama, cum eum impedimento dirimente contraxisse; quia bonum commune preferendum est privato tum quando poenitens ab illo quarit, quid de ipsius matrimonio sentiat; si enim diceret esse validum, mentiretur, & poenitentem in re notabili deciperet.

Dubium est, an confessarius teneatur absolvere poenitentem, qui non vult desistere ab aliqua actione, quam ex opinione probabili, putat esse licitam, cum tamen ipse confessarius credat omnino esse illicitam. Responsio communis est, teneri eum absolvere; quia cum sequatur opinionem probabilem, ut supponitur, actio à qua non vult desistere, non est illicita respectu illius: adeoque id non impedit, quin rectè sit dispositus ad recipiendam absolutionem. Tenetur autem confessarius impendere absolutionem poenitenti, ad eam legitime disposito.

Et hoc verum est, siue confessarius teneatur ex officio poenitentem audire, ut Parochus, siue non: licet enim qui non ex officio audit alicuius confessionem, possit eam non audire; si tamen audit, tenetur confitenti rectè dispositio absolutionem largiri.

Quod autem addunt aliqui, talem confessarium, qui non tenetur ex officio confessiones audire, posse denuntiare poenitenti, si hoc iudicauerit expedire, se eius confessionem amplius non auditurum, nisi velit ab ea sententia discedere hoc inquam duriusculum videtur, quia cum poenitens sequendo sententiam probabilem, rectè sit dispositus ad consequendam peccatorum remissionem, ut dictum est, & Authores illi nobiscum sentiunt, quo iure potest confessarius eum in confesum dimittere, propterea quod tali opinioni probabili, & in praxi tutè adhæret? Accedit quod denuntiatio prædicta non multum erit utilis, cum poenitens possit in confessione inculpate reticere actionem, quam scit in tali opinioni probabili.

ARTICVLVS IV.

De impositione pœnitentiæ.

CIRCA tertium quædam obseruanda sunt. *Primo* confessarium teneri vt plurimum, audita confessione, satisfactionem aliquam pœnitenti imponere; cum hæc etsi non sit de essentia Sacramenti pœnitentiæ, ad integritatem tamen illius spectet. Dico, vt plurimum, nam qui post confessionem subito sensibus destituitur, absolendus est, licet nulla satisfactio ei imponi possit.

Obseruandum 2. ex Concil. Trid. sess. 4. cap. 3. debent Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutare, & conuenientes satisfactiones iniungere; ne si fortè peccatis conuiueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Ex quibus verbis patet, in pœnitentiâ iniungenda habendam esse rationem, non modo grauitatis peccatorum, sed etiam facultatis pœnitentium. Ita; iuxta varias eorum dispositiones, aliis maiores, aliis minores pœnitentiæ, pro eodem peccato, imponi possunt. Imò cum eodem pœnitente modo mitius, modo rigidius agendum sit, prout illius saluti magis expedire visum fuerit. Cæterum quia ob infirmitatem humanam res eò deuenit, vt paucos repetas qui grauioribus pœnitentiis ipsis iniunctas exequantur, hinc plerumque expedit leuioribus satisfactionibus pœnitentibus imponere, ne pœnarum grauitate terreantur, & à Sacramentorum susceptione auocentur. Maxime cum eorum defectus aliuude suppleri possit, vt ex sequentibus obseruationibus intelligitur.

Obseruandum 3. in satisfactionem imponenda esse opera bona, quæ vocant pœnalia; iis enim satisfit
pro

pro pœna peccatis debita Sunt autem tria præcipua opera ad quæ alia reuocantur, nempe oratio, ieiuniũ, & eleemosyna: sub oratione comprehenduntur nõ modo preces vocales, sed etiam pia desideria, sãcta proposita, meditationes mentales, actus contritionis, gratiarum actiones, opera omnia misericordia spiritualia, &c Sub ieiunio flagellationes, vigilia, peregrinationes, aliaque id genus quæ corpus affligunt sub eleemosyna, non tantum largitio pecunia, sed etiam visitatio infirmorum, aliaque opera misericordia corporalia. Porro quia peccata vel sunt contra Deum, vel contra proximum, vel contra seipsum, congruum est vt quæ sunt primi generis, orationibus castigentur, quæ secundi, eleemosynis, quæ tertij, ieiuniis.

Obseruandum 4. illud omne imponi posse in satisfactionem, quo pœnitens pro suis peccatis per se satisfacere potest, eam virtus ipsa Sacramenti non sit minus efficax quàm opus hominis. Potest autem homo satisfacere pro peccatis suis, non modo aliqua ex dictis operibus pœnalibus sponte exercendo, sed etiam pœnas à Deo immittas patienter ferendo. Tãta est enim Diuinæ munificentia largitas, ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 9. vt non solum pœnis sponte à nobis pro vindicando peccata susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem, per Christum Iesum satisfacere valeamus. Quare eiusmodi afflictiones, seu potius earum tolerantia, in satisfactionem pro peccatis à confessario imponi potest.

Obseruandum 5. idem posse dici generatim de omnibus bonis operibus, quæ pœnitens facturus est; sicut enim peccatum in communi potest esse materia huius Sacramenti, ita & satisfactio in communi ad illius integritatem sufficere potest. Vnde etsi vt plurimum, debeat confessarius imponere aliquam pœnitentiam.

nitentiam determinatam, & particularem, potest tamen vtiliter etiam iniungere pœnitenti, omnia opera bona quæ facturus est, & omnia mala quæ passurus est, non quidem absolute, & verbis præceptiuis, sed conditionaliter, & deprecatiue, vt indicant verba illa, quæ ex vsu Ecclesiæ absolutioni adiungi solent, *Quicquid boni feceris, aut mali sustinueris sit tibi in remissionem peccatorum tuorum.* Atque hinc sumitur ratio non spernenda, cur Pœnitentiæ minui possint: quod enim deest de earum grauitate, suppletur per exercitium bonorum operum, & malorum tolerantiam, si hæc in satisfactionem imponantur; quia sic eleuantur quodammodo ad esse Sacramentale, & habent maiorem vim satisfaciendi, quàm si non imponerentur, vt non pauci probabiliter, pieque sentiunt.

Observandum 6. imponi posse in satisfactionem opera aliàs debita, vt audire Missam in die festo, ieiunare in Quadragesima, vel in Feriis Quatuor Temporum, &c. Cum enim eiusmodi opera, etsi ex præcepto Ecclesiæ sint debita, vim ex se habeant satisfaciendi pro pœna in hac, vel in alia vita soluenda; nulla ratio est cur non possint in finem soluendi talem pœnam, à confessario imponi. Licet autem vtiliter imponi possint opera ista aliàs præcepta, vt si confessarius probabiliter existimet, pœnitentem noua hac impositione adigendum ad seruandum aliquod præceptum, quod aliàs prætermisisset: cum tamen nouum grauamen non afferant, raro imponi debent.

Observandum 7. pro peccato occulto non esse imponendam pœnitentiam publicam, ex qua prudenter conijci possit pœnitentem in graue aliquod peccatum imegisse. Sic enim pœnitens sine iusta causa infamaretur. Si tamen peccatum est publicum, omnino expedit ad tollendum scandalum, vt pœnitentia publica imponatur, iuxta statutum Concilij Trid. sess. 24. cap. 3. de Refor. vbi ita statuitur. *Apo-*
sto. 165

Solus monet, publicè peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos commotosque fuisse non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publicè iniungi oportet, ut quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, sua emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Quare si pœnitens renuit pœnitentiam publicam implere, quam confessarius iudicat omninò necessariam ad tollendum scandalum, absolutio ei deneganda est.

Observandum 8. satisfactiones quas confessarij imponunt, debere vsui esse, tum ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem, tum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, ut tradit Concilium Trid. sess. 14. cap. 8. vnde opera peccatis contraria in satisfactionem imponi debent: v. e. gulo ieiunia, superbo humiliatione, avaro elemosynæ, &c. Proponi etiam debent considerationes conducentes ad curationem peccatorum, non modo generales sumptæ à beneficiis diuinis, à pœnis æternis, &c. sed etiam speciales, quæ ex pœnitentis confessione iudicantur necessariae ad emendationem illius. Exempli causa, luxurioso expedit proponere mala quæ ex luxuria oriuntur, graues pœnas quas Deus huic vitio deditis aliàs inflixit, aliaque id genus iuxta captum pœnitentis. Quò fit ut confessarius debeat habere ad manum remedia peccatorum, non modo generalia, sed etiam specialia, & pœnitentias speciales, quæ pro singulis peccatis conuenienter imponi possunt. Quorum omnium cognitionem assequi potest, tum librorum ea de re tractantium lectione, tum consuetudine virorum piorum qui regimine animarum diu exercitati sunt, tum affiduis ad Deum precibus, sine cuius speciali auxilio salus animarum promoueri non potest.

Observandum 9. ex communi sententia, liberum esse Sacerdoti pœnitentiam iniungere, siue ante, siue post

post absolutionem; quia vtrouis modo detur, id sufficit ad integritatem Sacramenti: congruentius tamen esse vt eam imponat ante absolutionem, iuxta communem vsu[m], & praxim Ecclesie: eo quod absolutio negari debet pœnitenti, qui sine graui causa pœnitentiam iniunctam renuit acceptare. Item non posse confessarium obligare pœnitentem, vt satisfactionem in vindictam præcedentium peccatorum impositam, exequatur ante absolutionem. Hęc enim satisfactio maximè imponitur, vt pœna temporalis aliàs in purgatorio luenda, compensetur; quæ compensatio fieri nequit, nisi culpa remissa sit, quod fit per absolutionem. Contra verò posse interdum cogere pœnitentem, vt pœnitentiam medicinalem, seu necessariam ad consequendam culpam remissionem, qualis est restitutio bonorum malè acquisitorum, fuga occasionis proxima, &c. ante absolutionem actu adimpleat. Quia non potest confessarius absoluerè pœnitentem, qui non est legitimè dispositus, ad venialem peccatorum per Sacramentum obtinendam: qualis interdum non est ille, qui actu prædicta non præstat, cum possit, vt si semel, aut bis; in confessione promisit alienum restituere, nec tamen restituit, cum commodè possit.

Obseruandum 10. iusta causa intercedente, satisfactionem in Sacramento pœnitentia impositam, mutare, aut mutare posse non modo confessarium qui eam imposuit, sed etiam illius superiorem, & æqualem, imò & ex probabiliore sententia, inferiorem. Siquidem omnes Sacerdotes habentes iurisdictionem in hoc foro, habent æqualem potestatem absoluerendi à peccatis, & satisfactionem imponendi pro illis. Quare sicut pœnitens potest eadem peccata eidem Sacerdoti iterum confiteri; ita potest ea confiteri alteri, siue superiori, siue inferiori, & nouā pœnitentiam pro iis accipere. Et cum non teneatur vtramque implere, ex duabus impositis, potest quam maluerit eligere. Quod si pœnitentia fuit imposita
pro

pro

pro reſeruatis, adhuc puto eam ob bonum pœnitentis, poſſe commutari ab inferiori, qui aliàs non habet iuriſdictionem in reſeruata. Quia peccata reſeruata ſemel conſeſſa ſuperiori reſeruanti, ampliùs reſeruata non ſunt; quare inferior poteſt eorum conſeſſionem audire, nouamque ſatiſfactionem præſenti pœnitentis diſpoſitioni magis accommodatam, pro iis imponere. Caueant tamen Conſeſſarii, ne nimis faciles ſe præbeant in commutandis, aut minuendis pœnitentiis ab aliis iniunctis: quia pœnitentes inde occaſionem ſumerent negligendi ſatiſfactiones duriores; quod in graue eorum damnum, huiuſque Sacramenti contemptum cederet.

ARTICVLVS V.

De abſolutione Sacramentali.

CIRCA quartum & vltimum, dubium eſt i. quanam ſit forma Sacramenti Pœnitentiæ. Reſpondeo Concilium Trident. ſeſſ. 14. cap. 3. ita de illa ſtatueret. *Docet præterea Sancta Synodus, Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipſius vis ſita eſt, in illius miniſtri verbis poſita eſſe. Ego te abſoluo &c. Qui ſi quidem de Eccleſiæ Sanctæ more, preces quadam laudabiliter adiunguntur: ad ipſius tamen formæ eſſentiam nequaquam ſpectant, neque ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſaria.*

Ex quibus verbis tria colligi poſſunt, & primò formam huius Sacramenti conſiſtere in verbis illis, *Ego te abſoluo*, aliisque quæ ex vſu communi immediate ſolent addi, nempe, *à peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti?* Ita tamen vt ſola illa verba, *Ego te abſoluo*, ſint de eſſentia formæ, imò poſſit ſubſiſtere tota eſſentia formæ, in duobus illis verbis, *abſoluo te*, vt alibi ſatis probatum.

Secundò ad eſſentiam abſolutionis requiri verba proprie

proprie dicta, seu ore prolata, hoc enim indicat Cō-
cilium cum ait, formam huius Sacramenti consiste-
re in verbis illis ministri, *Ego te absoluo*, cum proprie
& simpliciter non dicantur verba alicuius, nisi quæ
ab illo prolata sunt. Quo fit ut non valeat absolutio,
si sacerdos eam scripto tradat, esto confessio scripta,
aut signis facta valida sit.

Tertio verbis iam dictis preces quasdam addi ex
p̄a, & laudabili Ecclesiæ consuetudine, quæ non
sunt de essentia formæ, nec ad Sacramenti valorem
spectant. Porro preces illæ his verbis continentur 1.
Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis
perducatur te ad vitam æternam. 2. *Dominus Noster Iesus*
Christus, qui est Summus Pontifex, te absoluat, & ego au-
thoritate ipsius mihi licet indignissimo concessa, absoluo te
in primis ab omni vinculo excommunicationis, suspensio-
nis, & interdicti in quantum possum & indiges: Deinde
ego te absoluo ab omnibus peccatis tuis, in nomine Patris, &
Filii, & Spiritus Sancti. 3. *Passio Domini Nostri Iesu Chri-*
sti, & merita Beate Mariæ semper Virginis & omnium
Sanctorum, quæquid boni feceris, & mali sustinueris, sit
tibi in remissionem peccatorum, & augmentum gratiæ, &
premium vitæ æternæ Amen.

Circa quas orationes nota I. Sacerdotem solere,
quamdiu secundam ex illis orationibus recitat, ele-
uare manum dexteram supra caput pœnitentis;
Quod etsi non sit de necessitate seruandum, ex con-
gruentia tamen seruari debet, vbi talis viget con-
suetudo. Multo minus est necessarium, manum ca-
piti pœnitentis imponere quamdiu profertur ab-
olutio, quin potius valde expedit, ab eiusmodi
impositione abstinere, quando absoluuntur fœmi-
næ.

Nota 2. tertiam orationem, quæ in confessionibus
ordinariis plerumque præmittitur, non esse o-
mittendam quando fit confessio grauium peccato-
rum, & pœnitentia non satis proportionata pro illis
imponitur. Quia virtute illius, quod deest de graui-
tate

tate

rate pœnitentiæ aliquo modo suppletur, vt suprà diximus.

Dubium est 2. qua intentione absolutio Sacramentalis proferri debeat. *Respondeo 1.* vt valeat hoc Sacramentum, non sufficere quòd Sacerdos auditis peccatis, intendat verba absolutionis exterius proferre, sed requiri vt ea proferat animo Sacramentaliter absoluedi pœnitentem, iuxta intentionem Christi, & Ecclesiæ. Quam intentionem sufficienter habere censetur, eo ipso quòd tanquam Ecclesiæ minister, vult pœnitentem absoluere, etsi hanc actum formalem intra se non eliciat, intendendo facere, quod facit Ecclesiæ: aliàs certe dicendum esset, innumeras absolutiones inualidè, & sine effectu conferri.

Respondeo 2. ad valorem absolutionis non requiritur, vt dicta intentio actu habeatur, quando sacerdos verba profert. Cùm enim non sit in potestate sacerdotis, habere actualem intentionem, vel attentionem quando absoluit; verisimile non est eam esse necessariam ad valorem absolutionis. Vnde omnium consensu absolutio valet, & si minister sit distractus, quamdiu eam profert.

Respondeo 3. non sufficere ad valorem absolutionis, intentionem mere habitualement, quæ haberi censetur, quando actualis quidem præcessit, nec est retractata, nò tamen siue per se, siue per aliquid sui inluit in effectum. Sic enim absolutio ei nullo modo tribui potest, seu in eam referri.

Respondeo 4. habendam esse vt minimum intentionem, quam virtualem vocant; ita scilicet vt si Sacerdos proferendo verba absolutionis, actu non intendit ad id quod agitur, habuerit tamen paulo ante actualem intentionem administrandi hoc Sacramentum, & virtute talis intentionis, in aliquo suo effectu perseverantis, absolutionem proferat.

Respondeo 5. ad valorem absolutionis requiritur, vt intentio eam proferentis versetur circa personam presentem. Error tamen substantialis personæ non irri-

at hoc Sacramentum, quod proinde valebit, si Sacerdos absoluat Petrum, putans se Paulum absolueret. Quod intellige, modo intendat absolueret personam quam præsentem habet; nam si non intendat absolueret Petrum, sed Paulum duntaxat, nulla est absolutio.

Nota 1. grauius, per se loquendo, peccare Sacerdotem, qui defectu intentionis, aut formæ essentialis, ad valorem huius Sacramenti necessariæ, inualide absolutionem profert.

Nota 2. ad valorem absolutionis sufficere, quod Sacerdos habeat intentionem legitimam, quamdiu profert illa verba, *Ego te absoluo*, eum tamen peccare, qui dum reliqua profert, debita intentione caret.

Nota 3. non esse inualidam absolutionem, si sub illis verbis tradatur, *Ego tibi remitto peccata tua*; quia hæc forma quoad sensum cum a'ia coincidit: eum tamen peccare qui ita absoluit, quia in Sacramenti administratione, ritum ab Ecclesia institutum non seruat.

Dubium est 3. an absolutio dari possit sub conditione. *Respondeo 1.* valere absolutionem prolatam sub conditione de præterito, quando vera est conditio. Quia posita conditione, intentio conditionata transit in absolutam. Hinc dubitans an aliquem absoluerit, potest eum absolueret hoc modo, *Si non te absolui, ego te absoluo &c.* Sufficit tamen quod verba illa conditionata, *si non te absoluo*, mente proferat.

Respondeo 2. valere similiter absolutionem datam sub conditione de præsentem, si conditio illa existat. Ut si Confessarius audita confessione pueri, de quo dubitat an ysu rationis potiatur, dicat, *Ego te absoluo, si ysu rationis præditus es.* Aut si cum dubitat, an quæ proponuntur à pœnitente, sint peccata venialia, dicat, *Ego te absoluo, si facta quæ proponis, saltem aliqua sunt peccata.* In hoc tamen posteriori casu magis forte expedit prudenter curare, ut pœnitens dicat certum aliquod peccatum aliàs confessum, aut eum si-

ne absolutione dimittere, quam illi sub tali conditione absolutionem imponere. Unde

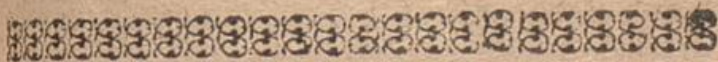
Nota absolutionem non nisi rarissime, & iusta causa intercedente, sub conditione de presenti, aut preterito impendendam esse. Quare & si stante veritate conditionis appositæ, valeat absolutio, quando Sacerdos dicit, *Ego te absoluo si restitueris, si verum habes propositum satisfaciendi, &c.* Ita tamen absolvens peccat, quia cum teneatur fidem habere pœnitenti, aliquid de se in hoc foro affirmanti, sine causa legitima facit Sacramentum dubium, datque tantum sub conditione, quod iuxta institutionem Christi, & praxim Ecclesiæ absolute dari debuit.

Respondeo 3. inuvalidam esse absolutionem, datam sub conditione de futuro, vt si Sacerdos dicat *Absoluo te, si tali die ieiunaueris.* Quia positæ materia & forma, non est in potestate Confessarii suspendere effectum Sacramenti, vsque ad positionem conditionis.

Ex quo intelligi potest 1. quando Superior dat alicui Sacerdoti facultatem absoluendi à casibus referuatis, sub conditione talis pœnitentiæ adimplendæ, Sacerdotem cui eiusmodi facultas demandata est, non posse absolutionem à tali conditione pendente, concedere, sed debere habenti casus referuatos, pœnitentiam assignatam iniungere, eamque acceptantem absolute absoluere, recusantem vero

in absolutionem dimittere. Intelligi potest 2. non valere absolutum datam sub rati habitatione de futuro, si superior consentiat, vt alibi probatum est.

(*)

CAPVT III.
DE REQUISITIS IN
Confessario, post auditam Confessionem.

ARTICVLVS I.

De Sigillo Confessionis.

VBIVM est: quid sentiendum sit de obligatione seruandi sigillum, seu secretum confessionis. Respondeo tantam esse obligationem seruandi sigillum Sacramentale, (seu non reuelandi audita in confessione) vt in nullo vnquam casu siue directe, siue indirecte illud, sine consensu formali, & expressio poenitentis frangere liceat. Ita omnes Theologi communiter, quorum mens vt melius percipiatur.

Nota 1. non cadere sub sigillum Sacramentale, nisi quod ex Sacramentali confessione cognitum est, & quatenus per eam cognitum est. Vnde qui nouit aliquid, etiam alia via quam per confessionem, a qua potest id reuelare, ac si per confessionem illius notitiam non haberet. Ex quo infertur, Paphum posse repellere à communione, eum quem extra confessionem, & per confessionem nouit esse publicum concubinarium; modo ad id non utatur scientia per confessionem habita.

Nota 2. sub sigillum Sacramentale cadere, tum omnia peccata mortalia, tam in genere, quam in specie, tum omnia peccata venialia in specie, tum ea quae ad explicationem peccatorum adducuntur, & si non sint peccata. Vnde frangit sigillum qui dicit, Petrum sibi confessum esse homicidium, aut peccatum aliquod mortale, in genere. Item qui dicit, Petrum sibi confessum esse leue mendacium, non autem si dicat tantum, sibi venialia confessum esse.

F 2

Item

Item qui dicit, Petrum esse spurium, vel pauperem, si id non nouit nisi ex confessione Petri, & ipse Petrus id declarauit ad manifestandum aliquod peccatum. Si tamen horum aliquid ex alia occasione detegitur in confessione id non obligat ad sigillum Sacramentale, & si ad secretum naturale, iuxta rei grauitatem, obligare possit.

Nota 3. & si ex communi sententia, non frangat sigillum qui dicit, ego in confessione audiui tale peccatum mortale, modo audientes non possint venire in notitiam illius, qui eiusmodi peccatum confessus est; non tamen vacare periculo, de auditis in confessione, sine necessitate sermonem habere, maxime coram secularibus, qui facile inducuntur vt credat, eiusmodi sermocinationibus eorum peccato periculo euulgationis exponi; sicque non sine causa à confessione retrahuntur. Quare nullo modo ferendi sunt verbosi illi confessarii, qui passim quæcunque per confessiones didicerunt effutiunt; nam & si peccatores non nominent, interdum tamen ex circumstantiis intelligi potest, quinam illi sint, quorum peccata incautè produnt.

Nota 4. ad sigillum Sacramentale teneri tum Sacerdotem, qui excepit confessionem, tum eos qui casu, aut ex necessitate, aut ex malitia audiunt aliquod peccatum, quod in confessione declaratur. Quia talis cognitio, eum ex Sacramenti confessione habeatur, ad sigillum obligat. Vnde quando in naufragio aliquis alta voce peccata sua confitetur Sacerdoti, alii omnes qui peccata eius audiunt, tenentur ad sigillum Sacramentale: ita vt neque cum Sacerdote, neque inter se de iis colloqui possint. Et similiter quando quis per interpretem confitetur peccata sua, ipse interpret tenetur ex communi sententia, sigillum seruare; eo quod pœnitens ei peccata sua non manifestat, nisi in ordine ad absolutionem Sacramentalem.

Nota 5. obligationem sigilli Sacramentalis transire etiam

etiam ad eum, cui confessarius ex malitia, vel imprudentia alicuius confessionem reuelat: quia cognitio quam comparat de peccatis illius, ex ipsa confessione, saltem mediatè, oritur. Si tamen reuelatio illa fiat ex consensu pœnitentis, consilii petendi causa, quidam dicunt ex ea non oriri obligationem sigilli Sacramentalis, sed tantùm secreti naturalis. Verùm oppositum, cum communi sententia, tenendum est: quia licentia pœnitentis non dat confessario nouã cognitionem peccatorum ipsius extra cõfessionem, sed tantùm facultatem extendendi ad aliam personam, consilii capiendi causa, eandem notitiã quam per confessionem habuit. Quare hæc cum suo onere transit ad consiliarium.

Nota 6. consiliarium contrahere obligationem sigilli, quando ab ipso pœnitente quoad dubia aliqua consulitur, in ordine ad confessionem illi postea faciendam. Iam enim talis manifestatio videtur inchoatiue spectare ad confessionem ipsam, ad que sub idem sigillum cadit. At si consulatur in ordine ad confessionem alteri faciendam, quidam putant peccatum ea occasione ei reuelatum, non cadere sub sigillum Sacramentale. Quia non cognoscitur ex confessione, nec per confessionem, sed ante illam. Oppositum tamen magis aliis placet, quia non minus in hoc, quam in præcedenti casu manifestatio peccatorum fit in ordine ad confessionem; & qui consulitur gerit quodammodo vicem confessarii, dirigendo pœnitentem ad dignam susceptionem Sacramenti, & eatenus participando vsum clauis scientiæ.

Nota 7. pœnitentes non teneri sub sigillo Sacramentali seruare peccata, quæ in confessione manifestarunt; quia quòd ipsimet sua peccata reuelent, confessio inde odiosa iis reddi non potest. Licet autè quæ iis à confessario dicuntur, sub secreto naturali interdum, pro rei grauitate, seruare debeant, non tamen sub sigillo Sacramentali; cùm huius obliga-

tio soli confessioni peccatorum, adeoque in gratia solius pœnitentis, ne illius peccata detegantur, ex communi Ecclesiæ sensu adiuncta sit.

Nota 8. fas esse pœnitenti agere cum suo Confessario, de confessione præterita, non petita eius licentia. Cùm tamen vice versa non liceat confessario loqui cum pœnitente, de auditis in præterita confessione, sine expressa illius licentia. Licet enim secretum tunc propriè non violetur, quia pœnitens id novit de quo agitur, violatur tamen sigillum Sacramentale, quatenus per hoc inducitur gravis obligatio non loquendi alteri de re audita in confessione, siue rem eam ignoret, siue non. Cæterum pœnitens eo ipso quod cum confessario loquitur de rebus confessis, censetur illi dare facultatem expressam de iis similiter cum eo agendi, adeo ut non teneatur confessarius tunc novam, & distinctam licentiam, cum eo de præterita confessione loquendi, petere. Verùm caueat confessarius ne limites concessæ licentiæ excedat, non enim potest loqui cum pœnitente, nisi de iis peccatis confessis quæ ipse pœnitens illi proponit. Vnde si de aliis loquendum iudicat, licentiam obtinere debet.

ARTICVLVS II.

De vsu notitiæ per confessionem acquisitæ.

DVBIVM est 2. an vti liceat, sine licentia pœnitentis, notitia confessionis ad directionem actuum exteriorum, modo id fiat sine reuelatione directa, vel indirecta sigilli Sacramentalis. *Respondes 1.* negari non posse, quin aliquis vsus notitiæ per confessionem partæ, licitus sit. Quis enim eos confessarios damnet, qui ex confessionibus auditis occasionem sumunt doctos consulendi, vel libros de casibus conscientia accuratius euoluendi, ut hac via doctiores euadant, & ad regendas animas aptiores? Quis vitio vertat confessario, quod per confessiones addiscens, quibus

quibus artibus homines in peccata pertrahantur; ipso alieno periculo cautior fiat? Certè tantum abest ut talis vltus vituperandus sit, quin potius ab omnibus confessariis omnino amplectendus videtur, modo absit periculum, ut dixi, violationis sigilli. Quia ex vna parte non est iniuriosus pœnitenti, & ex alia non parum utilis est confessario.

Respondeo 2. non videri illicitum vti notitia confessionis, ad faciendum aliquid, vnde adstantes conuinciant, pœnitentem confessum esse crimen aliquod, cuius ipsi conscij sunt, dummodo alij rei ignari, tale quid ex eo facto suspicari non possint. Probat, nam quando v. c. audio confessionem concubinarij, ei-que Eucharistiam ministro pœnitente concubina, hæc merito ex meo facto suspicari potest, concubinarium mihi declarasse peccata omnia, quibus no-uit eum contritum esse. Nemo autem hætenus dixit, nefas esse audire confessionem pœnitentis, ei-que Eucharistiam administrare, coram conscio criminum illius, aut sigillum sacramentale eo facto violari. Quod si confessionis, & Eucharistiæ sacramenta in iis circumstantiis licite administrantur, cur non similiter fiet licite aliquid aliud, ex quo soli criminis conscij suspicari possint, me illius notitiam ex confessione accepisse?

Hinc quando aliqui in necem Sacerdotis conspirarunt, si ille ex vnius confessione talis conspirationis certior fiat, multi Authores existimant, eum licite posse fugere, & si criminis socij ea fuga in suspensionem venturi sint, cõiurationem ei in confessione fuisse detectam; modo alij rei ignari, tale quid inde conicere nequeant.

Respondeo 3. ex statuto Clementis VIII. prohibitum esse tam Superioribus Regularium pro tempore existentibus, quàm confessariis qui postea ad superioritatis gradum fuerint promoti, ne ea notitia; quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Vnde collige, nefas esse Superiori aliquem amouere ab officio, vel ad alium locum transferre, vel ei Eucharistiam denegare, aut simile quid facere, ob peccatum in confessione auditum; & si nulla prater pœnitentem suspicari possit, id ea de causa fieri. Quia non modo illicitum est verbis, aut factis peccata in confessione audita aliis reuelare, sed etiam ipsi pœnitenti extra confessionem tacite exprobrare, quod in dictis casibus fieret; cum hoc modo confessio valde onerosa, & exosa reddatur. Imo hinc merito inferiores occasiones sumerent, grauiora peccata reticendi in confessione, si scirent se propter illa posse extra confessionem officio priuari, aliudve damnum incurrere.

Collige 2. non licere Superiori vti scientia per confessionem habita, ad impediendum ne inferior peccatum aliquod perpetret, & si ille solus intelligat, id fieri ob peccatum in confessione declaratum, neque inde aliud damnum ipsi obueniat. Vt si superior sciens ex confessione, aliquem nocturne Monasterio egredi, curet maros arcolli, aliquo castro colore: quia v. c. fusibus hinc facile aditus patere potest. Cum enim pœnitens intelligat, vt supponimus, id ipsius causa fieri, negari non potest quin simul iudicet sibi eo facto peccatum confessum tacite exprobrari, meritoque suspicetur superiorem alias si occasio tulerit, cum maiori ipsius grauamine, vt ad eum priuandum officio, notitia confessione parta vsurum. Quare cum talis suspicio satis rationalis videatur, meritoque pœnitentes a confessione auocare possit, conseqvens est Superiorem notitia confessionis, ad dictum effectum vti non debere, nec inculpate posse. Maxime cum id menti Clementis, & reuerentiæ Sacramento debita magis consentaneum videatur. Poterit tamen Superior petere facultatem a pœnitente, vt vti scientia confessionis ipsius, ad talem effectum, si id necessarium iudicet ad emendationem illius. Quam si dare nolit, sine

ab. o.

absolutione dimittendus erit, utpote ad illam malè dispositus.

Nota quod diximus de superioribus Regularibus, ad seculares æquè extendendum esse, cum Clemens VIII, prædicto statuto, non tam nouum aliquod ius posituum constituat, quàm quid ex ipso iure naturali, & diuino, posita institutione Sacramenti pœnitentiæ, sequatur, declaret. Vnde Parochus tenetur dare Eucharistiam petenti, & si ex confessione sciat eum ad eam recipiendam malè dispositum esse, tenetur assistere illius matrimonio, quem via confessionis nouit occulto laborare impedimento, &c.

ARTICVLVS III.

De defectu in audienda confessione commisso.

Ubi est 1. quomodo se geret confessarius, qui post confessionem aduertit se grauem aliquem defectum in ea commisisse. Ad hoc breuiter respondeo per sequentia.

In primis confessarius post datam absolutionem, aduertens se aliquem à censuris inualidè absoluisse, debet petere facultatem ab iis absoluedi, ac deinde absentem absoluere. Hæc enim absolutio in eo distinguitur à Sacramentali, quod nec præsentiam subiecti, nec dolorem necessariò in eo exigit.

Deinde si confessarius aliquem à casibus reseruat, defectu potestatis inualidè absoluit, non potest obtenta facultate eum absentem absoluere, cum absolutio absenti collata inualida sit, ex dictis præcedenti opusculo; sed debet, si commode potest, ab eo facultatem petere, ut cum ipso de præterita confessione loqui possit, eaque obtenta illum de commisso errore monere.

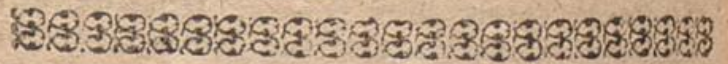
Rursus si confessarius sufficienti iurisdictione præditus, inaduertenter pœnitentem sine absolutione peccati mortalis dimisit, & statim talem defectum

Es

aduer-

advertisit, quamdiu pœnitens non longè ab eo distans, genibus flexis orat, quidam dicunt sic distanti absolutionem posse impendi, quia voluntas habitualis obtinendi absolutionem adhuc in eo perseverat. Non tamen dubito quin tutius sit pœnitentem tunc vel aduocare, vel adire, ei que absolutionem impedere.

Præterea non tenetur confessarius per se restituere, quando pœnitentem non monuit ut restitueret, cum ex officio confessarii non teneatur procurare bonum creditoris, sed salutem pœnitentis promovere. Imò & si confessarius bona fide dixerit, non esse restituendum, nec possit pœnitentem monere, restituere non tenetur. Si tamen ex culpa lata, vel ex ignorantia crassa monuit restituendum non esse, tenetur restituere, nisi opportunè moneat pœnitentem ut restituat. Quia sic ex graui culpa, est causa damni creditori illati.

OPVSCVLVM III.

DE CENSVRIS ECCLESIAE.

CAPVT I.

DE CENSVRIS IN GENERE.

ARTICVLVS I.

Quid, & quotuplex sit censura, & à quo infligi possit.

DVBIVM est, quid sit censura. Respondeo censuram hoc vel simili modo posse describi. Censura est poena spiritualis per quam delinquens quorundam spiritualium bonorum usu priuatur. Quod ut clarius intelligas.

Nota.